

it-test tal-liġi mkien ma jipprovdli li ishma indivizi fi proprjetà m'għandhomx jiġu kkonsidrati għall-fini tal-komputazzjoni tal-assi kapitali tal-applikant għall-għajnuna soċjali

MALTA

QORTI TAL-APPELL
(Sede Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tas-07 ta' Mejju, 2021

Appell Inferjuri Numru 24/2020 LM

Mary Farrugia (K.I. 428559M)
("l-appellata")

vs.

Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali
("l-appellant")

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mill-intimat id-**Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali**, hawnhekk "l-appellant", minn deċiżjoni tal-Arbitru tas-Sigurtà Soċjali (minn issa 'l quddiem "l-Arbitru"), tat-22 ta' Settembru, 2020 (minn issa 'l quddiem "id-deċiżjoni appellata"), li permezz tagħha l-Arbitru ddecieda li l-

appell intavolat mir-rikorrenti wara d-deċiżjoni li ħa d-Direttur Ġenerali intimat fir-rigward tal-għajjnuna soċjali li kienet tircievi r-rikorrenti **Mary Farrugia (K.I. 428559M)**, hawnhekk “l-appellata”, għandu jiġi milqugħ. Ir-rikorrenti ressqet l-appell tagħha quddiem l-Arbitru wara li ħassitha aggravata bid-deċiżjoni tad-Direttur Ġenerali intimat li permezz ta’ ittra mibgħuta lilha fit-8 ta’ Lulju, 2019, talabha tirrifondi l-ammont ta’ €38,794.40 li tħallset lilha f’għajjnuna soċjali fil-perijodu bejn il-25 ta’ Frar, 2012 u t-28 ta’ Ġunju, 2019, u li dan l-ammont żejjed imħallas lilha kien ser jitnaqqas bir-rata ta’ 30% minn kwalsiasi benefiċċju li hija tista’ tircievi mid-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali.

Fatti

2. Mill-atti jirrizulta li fit-8 ta’ Lulju, 2019, id-Direttur Ġenerali intimat ħa d-deċiżjoni li r-rikorrenti ma kinitx tissodisfa l-kriterji stabbiliti fil-liġi għall-għoti tal-Għajjnuna Soċjali, għaliex fil-fehma tad-Direttur Ġenerali intimat ir-rizorsi kapitali tagħha kienu jeċċedu l-massimu stabbilit mit-test tal-mezzi kif provdut fit-Tieni Skeda tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta’ Malta, u/jew li r-rikorrenti kienet iddisponiet minn tali rizorsi sabiex tkun tista’ tikkwalifika għal dan il-benefiċċju. Ir-rikorrenti giet infurmata li hija kellha tirrifondi l-ammont ta’ €38,794.40 f’benefiċċji żejda li tħallsu lilha bejn Frar tal-2012 u Ġunju tal-2019. Ir-rikorrenti ħassitha aggravata minn din id-deċiżjoni u għalhekk ressqet appell minnha quddiem l-Arbitru.

Mertu

3. Ir-rikorrenti appellat minn din id-deċiżjoni permezz ta' rikors tal-appell ipprezentat quddiem l-Arbitru, fejn spjegat ir-raġunijiet għalfejn hija ħassitha aggravata b'din id-deċiżjoni. Ir-rikorrenti spjegat li l-ammont li hija qiegħda tintalab tħallas lura jirrapprezenta ħlasijiet ta' għajjnuna soċjali li saru lilha fuq medda ta' seba' snin. Qalet li hija ilha diversi snin issofri minn sitwazzjoni prekarja ta' saħħa, u hija *bed-ridden*. Spjegat li huwa għalhekk li hija ma tistax tiġgenera introjtu għaliha nnifisha, u minħabba fil-kundizzjoni tagħha hija tiddependi kontinwament minn persuni oħra għall-għajjnuna u sabiex iduru biha. Ir-rikorrenti qalet li minħabba fl-istat ta' saħħitha, is-sitwazzjoni finanzjarja tagħha hija waħda prekarja, tant hu hekk li lanqas kontijiet bankarji m'għandha f'isimha. Kompliet tgħid li huwa għalhekk li hija għandha bżonn l-għajjnuna soċjali sabiex tkun tista' tlaħħaq mal-ispejjeż relatati mal-istat deġenerattiv ta' saħħitha. Hija qalet li d-deċiżjoni fil-konfront tagħha ttieħdet wara li hija wirtet diversi ishma indiviżi fi proprjetà mingħand il-ġenituri tagħha, stat ta' fatt li għab miegħu diversi spejjeż fosthom ta' taxxa *causa mortis* u spejjeż notarili, u huwa għalhekk li hija kienet kostretta tagħmel għadd ta' donazzjonijiet irrevokabbli sabiex dawn jagħmlu tajjeb għall-ispejjeż involuti. Qalet li hija kellha biss ishma indiviżi minn dawn il-proprjetajiet flimkien ma' għadd ta' komproprjetarji oħra, li lkoll irrifjutaw li jiddisponu mill-proprjetà. Ir-rikorrenti qalet li fis-sitwazzjoni preżenti hija mhija qed tircievi l-ebda għajjnuna soċjali, u dan wara li ġie deċiż li hija ma tissodisfax it-test tal-mezzi u/jew li hija ddisponiet minn proprjetà tagħha sabiex tikkwalifika għal tali beneficiċċju.

4. Ir-rikorrenti qalet ukoll li meta jsir it-test tal-mezzi *ai termini* tal-Paragrafu 1 tat-Taqsima VI tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318 tal-Liġijiet ta' Malta, għandhom jitqiesu kull proprjetà li tkun, jew li tista' tkun, investita jew użata bi qligħ, dħul jew privileġġ skont kif indikat fil-Paragrafu 1 tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318, u li *ai termini* tal-Paragrafu 2 tat-Taqsima VI tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318, il-mezzi li jingabru jew li jistgħu jingabru minn kull proprjetà, dħul jew privileġġ kif imsemmijin fit-Taqsima II tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318 għandhom jinħadmu bil-mod imsemmi fil-paragrafi 2 sa 5 tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318. Ir-rikorrenti qalet li s-sitwazzjoni tagħha fil-preżent mhix tali li tagħti lok għal deċiżjoni li hija ma tissodisfax il-kriterji meħtieġa mill-liġi għall-għoti tal-għajjnuna soċjali, u m'għandux jirriżulta lanqas li l-mezzi tagħha jeċċedu l-massimu stabbilit mit-test tal-mezzi. Ir-rikorrenti qalet li fil-fehma tagħha d-deċiżjoni tad-Direttur Ġenerali intimat ingħatat mingħajr ma dan ħa konjizzjoni taċ-ċirkostanzi materjali tagħha, jew inkella kienet ibbażata fuq żball dwar dawn iċ-ċirkostanzi.

5. Id-Direttur Ġenerali intimat spjega li r-rikorrenti kienet benefiċjarja tal-Għajjnuna Soċjali sat-28 ta' Ġunju, 2019. Qal li din l-għajjnuna soċjali giet imwaqqfa għaliex minn investigazzjoni li għamel id-Dipartiment, irriżulta li l-mezzi kapitali tagħha eċċedew l-iskala stabbilita skont il-Kap. 318, jiġifieri €14,000 b'effett mid-9 ta' Marzu, 2006, jiġifieri minn meta giet nieqsa omm ir-rikorrenti. L-intimat spjega li sehem ir-rikorrenti mill-proprjetajiet li wirtet minn għand ommha, gie ttrasferit liż-żewġ itfal tagħha, William Farrugia, u Theresa Desira b'żewġ atti notarili tan-Nutar Luke Caruana. Qal li kien għalhekk li fit-8 ta' Lulju, 2019, id-Dipartiment talab lill-appellanti tirrifondi l-

ammont ta' €38,794.40, fl-għajjnuna soċjali li rċeviet fil-perijodu bejn il-25 ta' Frar, 2012 u t-28 ta' Ġunju, 2019.

6. Quddiem l-Arbitru ġew ippreżentati diversi dokumenti, fosthom kopja taċ-ċertifikat mediku li juri li r-rikorrenti hija *bed-ridden*, u kopja ta' żewġ kuntratti ta' donazzjoni, it-tnejn fl-atti tan-Nutar Luke Caruana, ippubblikati fl-20 ta' Novembru, 2015. Minn dawn il-kuntratti jirriżulta li r-rikorrenti ttrasferiet ishma indiviżi fi proprjetà immobbli favur iż-żewġ uliedha, fosthom żewġ garaxxijiet fi Triq il-Gandlora, Ғaż-Żebbuġ, żewġ fondi urbani ossia mezzanini li jinsabu mikrija lil terzi b'kirjiet regolati ġewwa l-Mosta, nofs indiviż tad-dar bl-arja tagħha bin-numru 190, bl-isem 'Casa Theresa', Triq il-Gandlora, Ғaż-Żebbuġ, nofs indiviż minn biċċa art mhux mibnija u mingħajr permessi tal-kejl ta' madwar 230 m.k., ukoll fi Triq il-Gandlora, Ғaż-Żebbuġ, nofs indiviż tal-għalqa mlaqqma 'Tal-Bokkija' sive 'Tal-Bordin', kontrada omonima fil-limiti ta' Ғaż-Żebbuġ, nofs indiviż tad-dirett dominju perpetwu u ċ-ċens annwu u perpetwu relattiv ta' €233 fis-sena gravanti r-razzett bl-isem 'Saint Philip', Wied il-Gandlora, Ғaż-Żebbuġ, u nofs indiviż ta' dar żgħira fi stat dilapidat, aċċessibbli minn sqaq fi Triq il-Gandlora, Ғaż-Żebbuġ.

7. Ir-rikorrenti **Mary Farrugia** fix-xhieda tagħha quddiem l-Arbitru qalet li hi u ħuha wirtu lill-ġenituri tagħhom, u meta ħuha ġie nieqes, dan ħalla kollox lit-tfal tagħha. Qalet li hija ma kinitx taf li ħuha kien ser iħalli sehmu minn din il-proprjetà lil uliedha, u hija m'għad għandha xejn f'isimha peress li ttrasferiet kollox lil uliedha. Qalet li l-proprjetà li wirtet għaddietha lil uliedha għaliex hija ma kellhiex mezzi minn fejn tħallas it-taxxi dovuti u l-ispejjeż notarili li hija

kellha tinkorri wara li wirtet din il-proprjetà, u kien għalhekk li hija għaddiet lil uliedha l-proprjetà li messitha b'wirt. Ir-rikorrenti qalet ukoll li hija ma kinitx taf dawn il-proprjetajiet kemm kienu jiswew, u meta hija talbet lil binha biex ibigħ xi haġa mill-proprjetà, dan kien qalilha li ma ried ibigħ xejn mill-proprjetà li messet lilu.

Id-Deciżjoni Appellata

8. Permezz tad-deciżjoni mogħtija fit-22 ta' Settembru, 2020, l-Arbitru ddecieda l-appell quddiemu b'dan il-mod:

“Illi fit-8 ta' Lulju, 2019, id-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali informa lill-appellanti li hija kienet tħallset żejjed is-somma ta' €38,794.40 fil-benefiċċju soċjali tal-Għajnuna Soċjali (SA), fil-perijodu bejn il-25 ta' Frar, 2012 u t-28 ta' Ġunju, 2019.

Illi fit-2 t'Awwissu, l-Uffiċċju tal-Arbitru irċieva l-appell intavolat mill-appellanti għad-deciżjoni sopracitata fejn ingħatat informazzjoni dwar il-kundizzjoni prekarja tas-saħħa tal-appellanti li attwalment affettwat ukoll il-pożizzjoni finanzjarja tagħha. L-appellanti spjegat illi kienet kostretta twettaq donazzjonijiet ta' ishma indiviżi minn proprjetajiet li hija wirtet minħabba l-kundizzjoni finanzjarja prekarja li sabet ruħha fiha;

Illi permezz ta' ittra lill-Uffiċċju tal-Arbitru datata 13 ta' Novembru, 2019, id-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali ta r-risposta tiegħu għall-appell tal-appellanti fejn spjega illi l-Għajnuna Soċjali ġiet miċħuda lill-appellanti mid-data meta ġiet nieqsa ommha u dan peress li l-appellanti wirtet diversi proprjetajiet;

Illi waqt is-seduta tal-10 ta' Diċembru, 2019, l-Arbitru ddifferixxa s-seduta sabiex l-appellanti tippreżenta kopja tad-dikjarazzjoni causa mortis li ġiet ippubblikata wara l-mewt t'omm l-appellanti;

Illi waqt is-seduta tal-10 ta' Marzu, 2020, xehdet l-appellanti fejn stqarret li hija kienet ittrasferiet is-sehem indiviż tagħha fil-proprjetà kollha li kienet wirtet wara l-

mewt t'ommha lil uliedha u dan peress li ma kinitx f'pożizzjoni finanzjarja tajba biżżejjed biex tħallas it-taxxi relattivi;

Illi permezz ta' ittra lill-Uffiċċju tal-Arbitru datata 21 ta' Mejju, 2020, id-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali ta r-risposta tiegħu għall-appell tal-appellanti fejn spjega illi l-kontenut tal-appell ma jbidel xejn mis-sustanza tar-risposta mogħtija;

Illi l-Arbitru wara li sema' lill-partijiet u ra d-dokumenti pprezentati f'dan il-proċess, huwa tal-opinjoni li l-ewwel paragrafu tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda tal-Att dwar is-Sigurtà Soċjali jirreferi għall-proprjetà immobbli urbana sħiħa u mhux sehem indiviż minn proprjetà;

L-artikolu 1(a) tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda jistabbilixxi s-segwenti:

“il-valur kapitali ta' kull proprjetà immobbli urbana ... li ma tkunx qiegħda tintuża bi qligħ, ikunu flimkien jaqbu: (i) €14,000 fil-każ ta' familja li tikkonsisti f'membri wieħed biss jew f'għadd ta' membri li l-kap tagħhom ikun persuna mhux miżżewġa jew ġenitur singlu ... il-persuna li tkun qed titlob l-Għajnuna għal Mard ma għandhiex titqies li tkun intitolata għal dik l-għajnuna.”

Illi l-appellanti ttrasferiet biss ishma minn proprjetà u mhux proprjetà sħiħa u dan billi hija kienet biss komproprjetarja tal-istess proprjetà u mhux padruna assoluta. L-artikolu sopraċitat jagħmel referenza biss għal proprjetà immobbli urbana sħiħa meta jiġi biex jikkalkula jekk il-mezzi jeċċedux €14,000;

Illi l-ishma indiviżi tal-appellanti fil-proprjetà in kwistjoni ma kienx jeċċedi l-51% u għaldaqstant l-appellanti ma setgħetx tipprevalixxi ruħha mir-rimedju tal-bejgħ skont l-akbar valur tal-ishma taħt l-artikolu 495A tal-Kodiċi Ċivili ta' Malta;

Illi minħabba l-fatt li l-appellanti kellha biss sehem indiviż mill-proprjetà li ma kienx maġġoritarju, u għaldaqstant ma setgħetx tbiegħha, l-Arbitru jinnota li d-donazzjoni, liema donazzjoni saret lil ulied l-appellanti bi skambju sabiex dawn jieħdu ħsiebha u minħabba l-kundizzjoni prekarja tas-saħħa tal-appellanti, kienet l-unika soluzzjoni vijabbli;

L-Arbitru huwa tal-fehma li l-assi trasferiti permezz tad-donazzjoni in kwistjoni ma setgħu qatt jiġu likwidati u għaldaqstant wieħed ma jistax jassenja valur lil tali sehem indiviż li l-appellanti kellha fil-proprjetà in kwistjoni;

L-Arbitru finalment jinnota kif id-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali falla milli jindika illi d-donazzjoni li saret mill-appellanti kellha valur kapitali li jeċċedi l-valur ta' €14,000 stabbilit fil-liġi.

Decide

Għaldaqstant għar-raġunijiet surriferiti l-Arbitru qiegħed jaċċetta l-appell interpost mill-appellanti u jordna lill-appellat Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali sabiex jirrevoka d-deċiżjoni tiegħu datata 8 ta' Lulju, 2019.

L-Appell

9. Id-Direttur Ġenerali appellant ressaq l-appell tiegħu mid-deċiżjoni appellata fis-26 ta' Ottubru, 2020, fejn talab lil din il-Qorti sabiex,

“...jogħgobha tirrevoka u tannulla d-deċiżjoni mogħtija mill-Arbitru tat-22 ta' Settembru, 2020, u konsegwentement tgħaddi sabiex tikkonferma d-deċiżjoni tad-Direttur tat-8 ta' Lulju, 2019 limitatament fir-rigward tal-ammont ta' flus li l-appellata rċeviet f'għajruna soċjali għall-perijodu ta' bejn l-20 ta' Novembru, 2015 u t-28 ta' Ġunju, 2019. Bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellata.”

L-appellant jgħid li huwa jhoss ruħu aggravat bid-deċiżjoni tal-Arbitru għaliex fil-fehma tiegħu dan għamel apprezzament ħażin tal-provi li tressqu quddiemu, kif ukoll għax dan naqas milli japplika l-liġi b'mod korrett.

10. L-appellant qal li huwa ben konxju li sa fejn ma jkunx hemm ċirkostanzi eċċezzjonali, din il-Qorti ta' Reviżjoni m'għandhiex tagħmel evalwazzjoni tal-provi mill-ġdid. L-appellant għamel riferiment għal deċiżjonijiet tal-Qrati tagħna fejn intqal li l-Qorti ta' Reviżjoni tista' tagħmel apprezzament tal-fatti mill-ġdid fejn jekk tonqos milli tagħmel dan, tkun ser tiġi kkaġunata ingustizzja manifesta, għalkemm ir-regola tibqa' li Qorti ta' Reviżjoni ma tiddisturbax bla bżonn il-provi li jkunu tressqu fl-ewwel grad. L-appellant qal li fil-fehma tiegħu l-Arbitru ta ġudizzju errat u inkomplet meta wasal għall-konklużjoni li d-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali naqas milli jindika li d-donazzjonijiet li saru mill-appellata kellhom valur kapitali li jeċċedi l-limitu ta' €14,000, għaliex il-valur ta'

tali donazzjonijiet jirrizulta li kien ferm aktar minn €14,000. L-appellant spjega li d-donazzjonijiet inkwistjoni ma ġewx ikkontestati mill-appellata, u mill-provi rrizulta li l-appellata wirtet ishma f'diversi proprjetajiet li kienu jappartjenu lill-ġenituri tagħha. Qal li mill-atti jirrizulta li mingħand missierha l-appellata wirtet kwart indiviż tad-dar 'Casa Therese', fi Triq Gandlora, Ғaż-Żebbuġ, flimkien ma' kwart indiviż ta' porzjon art li tagħmel magħha u li għandha l-kobor ta' cirka 750 metru kwadru, u kwart indiviż ta' żewġ mezzanini, dak bin-numru 61, 'St. George', Triq Sant'Antnin, il-Mosta u l-mezzanin bin-numru 1, 'Santa Marija', Sqaq San Anton Abbati, il-Mosta. L-appellant żied jispjega li wara li mietet ommha, l-appellata wirtet kwart indiviż minn għadd ta' proprjetajiet, għalkemm żied jgħid li ladarba d-dikjarazzjoni *causa mortis* li saret wara l-mewt ta' missier l-appellata ma ġietx ipprezentata fl-atti tal-proċeduri bejn il-partijiet, ma jistax jintqal b'ċertezza li l-appellata kellha valur ta' kapital li jeċċedi l-€14,000 wara l-mewt ta' ommha fid-9 ta' Marzu, 2006. Qal li għalhekk huwa mhux ser jinsisti li fil-perijodu bejn id-9 ta' Marzu, 2006 u d-19 ta' Novembru, 2015, l-appellanta kellha kapital li jeċċedi €14,000. L-appellant żied jgħid li huwa evidenti li fl-20 ta' Novembru, 2015, l-appellata kellha kapital li jeċċedi €14,000, għaliex kien dakinhar li hija tat b'titolu ta' donazzjoni lil uliedha s-sehem tagħha minn diversi proprjetajiet. L-appellant qal li mill-kuntratt ta' donazzjoni rrevokabbli tal-20 ta' Novembru, 2015, fejn dehru min-naħa l-waħda Maria Farrugia u binha William, u min-naħa l-oħra bintha Therese Desira, l-appellata u binha assenjaw lill bintha nofs indiviż kull wieħed ta' żewġ garaxxijiet fi Triq il-Gandlora, Ғaż-Żebbuġ, li flimkien kellhom valur ta' €80,000 u ż-żewġ mezzanini fil-Mosta, li flimkien kellhom valur ta' €40,000, sabiex b'hekk jirrizulta li s-sehem li l-appellata ddonat lil bintha kellu

valur ta' €60,000. L-appellant qal li fl-istess ġurnata, l-appellata dehret fuq kuntratt ieħor ta' donazzjoni irrevokabbli, li permezz tiegħu din tat b'titolu ta' donazzjoni lil binha n-nofs indiviż tad-dar 'Casa Theresa', fi Triq il-Gandlora, Haż-Żebbuġ, liema sehem indiviż ingħata valur ta' €40,000; nofs indiviż ta' biċċa art mhux mibnija xi drabi deskritta bħala parti minn 'Casa Theresa', liema nofs indiviż ingħata l-valur ta' €20,000; nofs indiviż tal-għalqa mlaqqma 'Tal-Bokkija', li tinsab fil-limiti ta' Haż-Żebbuġ, liema nofs indiviż ingħata l-valur ta' €5,000; nofs indiviż tad-dirett dominju perpetwu u ċ-ċens annwu u perpetwu relattiv ta' €233 fis-sena gravanti r-razzett bl-isem 'Saint Philip', f'Wied il-Gandlora, Haż-Żebbuġ, liema nofs indiviż ingħata l-valur ta' €100; u nofs indiviż ta' dar żgħira fi stat dilapidat aċċessibbli minn sqaq numru 3, fi Triq il-Gandlora, Haż-Żebbuġ, liema nofs indiviż ingħata l-valur ta' €7,000. L-appellant qal li għalhekk il-valur tal-proprjetà li l-appellata ttrasferiet favur binha hu ta' €72,100, filwaqt li l-valur tal-assi li din ittrasferiet lil bintha jammontaw għal €60,000, sabiex b'hekk il-valur totali tal-proprjetà li l-appellata ttrasferiet favur uliedha huwa ta' €132,100. L-appellant qal li għalhekk l-Arbitru ma kienx korrett meta qies li d-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali naqas milli jindika illi d-donazzjonijiet li saru mill-appellata kellhom valur kapitali li jeċċedi l-kwota ta' €14,000.

11. B'riferiment għat-tieni aggravju tiegħu, l-appellant qal illi l-Għajnuna Soċjali hija regolata permezz tal-artikolu 30 tal-Kap. 318, li fit-Taqsima VI tat-Tieni Skeda tiegħu jipprovdi dwar kif għandu jsir it-test tal-mezzi, li jinkludi "kull proprjetà, dħul jew privileġġ skont kif ikun indikat fil-paragrafu 1 tat-Taqsima II ta' din l-Iskeda", u li "il-mezzi li jingabru jew li jistgħu jingabru minn

kull proprjetà, dħul jew privileġġ skont kif imsemmi fit-Taqsima II ta' din l-Iskeda għandhom jinħadmu bil-mod imsemmi fil-paragrafi minn 2 sa 5 tal-imsemmija Taqsima II." L-appellant żied jgħid li t-Taqsima VI tat-Tieni Skeda tagħmel riferiment għat-Taqsima II tal-istess Skeda, li tgħid li fil-kalkolu tal-mezzi għandu jitqies il-valur ta' kull proprjetà, inkluż il-proprjetà mqiegħda fi *trust*, u li hija jew tista' tkun investita jew użata bi qligħ, bl-esklużjoni ta' għamara, ġojjellerija u oġġetti oħra personali. L-appellant qal li din id-dispożizzjoni tal-liġi tkompli tgħid li meta l-flus fil-bank u fl-idejn, u l-flus imqiegħda f'xi *trust* u l-valur kapitali ta' kull proprjetà immobbli urbana inkluż it-tqegħid kollu ta' dik il-proprjetà fi *trust*, li ma tkunx id-dar fejn wieħed joqgħod, li ma tkunx qiegħda tintuża bi qligħ, ikunu flimkien jaqbżu €14,000 f'każ ta' familja li tikkonsisti minn membru wieħed biss, kif inhu l-każ in eżami, il-persuna li tkun qiegħda titlob l-Għajnuna Soċjali m'għandhiex titqies li tkun intitolata għal dik l-għajnuna. L-appellant għamel riferiment ukoll għad-dispożizzjoni tal-liġi li tgħid li fil-kalkolu tal-mezzi tal-applikant għandhom jitqiesu wkoll kull proprjetà jew dħul li xi membru tal-familja jkun direttament jew indirettament ċaħħad lilu nnifsu minnha sabiex ikollu jedd għal Għajnuna għal Mard jew sabiex ikollu jedd għal rata aktar vantaġġuża. L-appellant qal li f'dan il-każ l-Arbitru kellu l-obbligu li japplika dawn id-dispożizzjonijiet tal-liġi wkoll. Żied jgħid li l-Arbitru iżda ta interpretazzjoni ta' dan l-artikolu li hija errata u li ser toħloq precedent ikrah għad-dannu tal-istess appellant. L-appellant qal li l-Arbitru rraġuna li dan l-artikolu tal-liġi jirreferi biss għal proprjetà immobbli urbana sħiħa, meta wieħed jiġi biex jagħmel kalkolu dwar jekk il-mezzi ta' persuna jeċċedux €14,000 jew le. Kompla jgħid li l-Arbitru f'dan il-każ qies li ladarba l-appellata ttrasferiet biss ishma minn proprjetà u

mhux proprjetà sħiħa, u ladarba l-appellata ma setgħetx tipprevalixxi ruħha mir-rimedju maħsub fl-artikolu 495A tal-Kap. 16 sabiex hija tkun tista' tbigh dawn il-proprjetajiet, dawn il-proprjetajiet ma kellhomx jitqiesu li jiffurmaw parti mill-assi jew mill-kapital tal-appellata. L-appellant qal li din l-interpretazzjoni tal-Arbitru hija errata għall-aħħar, għaliex il-liġi mkien ma ssemmi li fil-kalkolu tal-mezzi ta' persuna jista' jitqies biss il-valur ta' kull proprjetà immobbli urbana sħiħa. L-appellant qal li t-test tal-liġi ma jgħidx hekk, u għalhekk fit-test tal-mezzi għandu jiġi kkonsidrat il-valur kapitali ta' kwalunkwe sehem li wieħed ikollu fi proprjetà immobbli. Qal li f'dan il-każ, li kieku l-Arbitru applica l-liġi kif suppost, id-deċiżjoni tiegħu kienet tkun ferm differenti, għaliex bl-applikazzjoni tal-liġi tagħna għall-każ odjern, wieħed jista' faċilment jasal għall-konkluzjoni li l-appellata kienet qiegħda teċċedi l-iskala stabbilita ta' €14,000 fil-mument li tat id-donazzjonijiet lil uliedha.

12. L-appellant qal li huwa lanqas ma jaqbel mal-osservazzjoni tal-Arbitru li f'dan il-każ l-appellata ma setgħetx tbigh dawn il-proprjetajiet. Qal li huwa minnu li l-appellata ma setgħetx tipprevalixxi ruħha mir-rimedju misjub fl-artikolu 495A tal-Kap. 16, iżda fl-istess waqt m'hemm xejn fil-liġi tagħna li jzomm persuna milli tbigh kwalsiasi sehem li din jista' jkollha fi proprjetà. Qal li l-appellata setgħet bieghet l-ishma tagħha lil uliedha għall-valur li dawn ingħataw fil-kuntratti ta' donazzjoni tal-20 ta' Novembru, 2015, imma minflok l-appellata għażlet li tittrasferixxi dawn l-ishma lil uliedha b'titolu ta' donazzjoni. L-appellant qal li l-appellata għamlet dan volontarjament u b'mod irresponsabbli, u dan minflok ma qagħdet attenta u ddisponiet minn ġidha b'mod għaqli. L-appellant qal li anki l-istqarrija tal-appellata li hija ma kellhiex

minn fejn tħallas it-taxxi fuq din il-proprjetà, kienet stqarrija frivola da parti tagħha, għaliex dawn it-taxxi setgħu faċilment tħallsu mir-rikavat tal-bejgħ ta' dawn il-proprjetajiet, li kieku l-appellata bigħethom minflok tathom b'titolu ta' donazzjoni. L-appellant qal li l-appellata mhux biss qiegħda teċċedi l-iskala stabbilita u ċċaħħdet mill-kapital tagħha, iżda kisret ukoll ir-rapport ta' fiduċja li seta' kien hemm bejnha u l-appellant, għaliex hija qatt ma infurmat lill-appellat bl-ishma fil-proprjetajiet li ntirtu minnha. Żied jgħid li huwa mhuwiex qiegħed f'pożizzjoni li jittollera abbużi, u huwa għandu r-responsabbiltà li japplika l-liġi bl-aktar mod ekwu, raġonevoli u uniformi skont il-parametri imposti fuqu bil-liġi.

13. L-appellant ikkonkluda billi qal li l-Arbitru naqas milli japplika l-liġi bil-mod mistenni minnu, u għalhekk ta deċiżjoni li mhijiex ġusta fiċ-ċirkostanzi.

Ir-Risposta tal-Appell

14. L-appellata wiegħbet li d-deċiżjoni appellata hija ġusta u għalhekk timmerita konferma. Spjegat li hija kienet tircievi l-għajjnuna soċjali minħabba l-kundizzjoni ta' saħħitha, konsegwenza ta' liema hija jkollha tqatta' l-parti l-kbira tal-ġurnata fis-sodda. Qalet li minħabba f'hekk, is-sitwazzjoni finanzjarja tagħha hija waħda prekarja għall-aħħar, u hija tgħix biss bl-għajjnuna soċjali u b'dak li jgħaddulha wliedha, filwaqt li m'għandha l-ebda kontijiet bankarji f'isimha. L-appellata qalet li hija ddisponiet mill-proprjetajiet li kellha b'titolu ta' donazzjoni għaliex hija ma felħitx tagħmel tajjeb għall-ħlas tat-taxxi u għall-

ispejjeż notarili involuti, u kif ukoll għaliex b'xi mod hija riedet tikkumpensa lil uliedha għal dak kollu li kienu qegħdin jagħmlu magħha.

15. L-appellata qalet li kuntrarjament għal dak li qal l-appellant fl-ewwel aggravju tiegħu, jirriżulta li l-Arbitru għamel apprezzament korrett tal-provi prodotti mill-partijiet, u abbażi ta' tali provi dan wasal għall-konklużjoni li l-appellata kienet intitolata li tibqa' tircievi l-għajjnuna soċjali. L-appellata qalet li m'hemm l-ebda raġuni għalfejn il-konklużjoni li wasal għaliha l-Arbitru għandha tiġi skartata jew varjata, u din il-Qorti m'għandhiex tagħmel apprezzament mill-ġdid tal-provi għaliex f'dan il-każ ma nholqot l-ebda ingustizzja jew xi raġuni oħra li għandha twassal biex jerġgħu jigu sindikati l-provi. L-appellata qalet li r-raġunijiet mogħtija minnha għalfejn hija għażlet li tiddisponi favur uliedha l-ishma li kellha fil-proprjetajiet imsemmija, huma kollha onesti, realistiċi u plawsibbli. Qalet li dawn id-donazzjonijiet minnha saru għaliex hija ma kellhiex sehem sħiħ fl-imsemmija proprjetajiet, kif ukoll għaliex hija ma kellhiex minn fejn tagħmel tajjeb għall-ħlas tat-taxxi u tal-ispejjeż notarili, kif ukoll għax hija xtaqet li b'xi mod tikkumpensa lil uliedha tal-għajjnuna li kienu u għadhom jagħtuha. Spjegat li meta persuna tkun qiegħda tiffaċċja sitwazzjoni ta' mard, din tkun trid timminimizza l-ispejjeż amministrattivi relatati mal-proprjetà li tkun wirtet, speċjalment fejn il-persuna tkun wirtet biss sehem indiviż mill-proprjetà. Qalet li kien hemm raġunijiet aktar minn biżżejjed biex l-Arbitru jasal għall-kwadru ta' fatti li wasal għalihom, u għalhekk l-apprezzament tal-provi li sar minnu kien wieħed ġust u korrett, u għaldaqstant m'hemmx il-ħtieġa li jsir apprezzament mill-ġdid tal-provi minn din il-Qorti. L-appellata qalet ukoll li l-Arbitru kellu raġun meta qal li

L-appellant naqas milli jindika r-raġuni għalfejn l-għajjnuna soċjali tagħha kienet ġiet mwaqqfa. Kompliet tgħid li f'każ li l-appellant kellu valuri jew stimi li abbażi tagħhom l-Arbitru seta' wasal għal konklużjoni differenti minn dik li wasal għaliha, dan messu elabora dwarhom quddiem l-Arbitru u mhux jistenna li tkun il-Qorti tal-Appell li tagħmel apprezzament ta' provi li messhom tressqu qabel. L-appellata qalet li d-donazzjonijiet inkwistjoni saru fis-sena 2015, iżda għal xi raġuni kien biss fl-2019 li l-appellant bagħat din l-ittra lill-appellata, mingħajr ebda raġuni jew spjegazzjoni dwar ir-raġuni għalfejn wasal għad-deċiżjoni tiegħu.

16. B'riferiment għat-tieni aggravju, l-appellata qalet li dan l-aggravju jikkonsisti mill-fatt li l-Arbitru interpreta l-kliem 'proprjetà immobbli urbana' bħala proprjetà immobbli sħiħa, u għalhekk ikkonkluda li sehem indiviż minn tali proprjetà ma jaqax taħt din id-definizzjoni tal-artikolu 1(a) tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318. L-appellata qalet illi li kieku l-legiżlatur ried li l-valur ta' ishma fil-proprjetà jiġi kkunsidrat, dan kien jispeċifikah, iżda fil-fatt m'għamilx dan. Spjegat li għalhekk il-valur tal-proprjetà li ssemmi din il-liġi fit-Tieni Skeda, jirreferi għal każijiet fejn il-valur ta' proprjetà sħiħa seta' jiġi ttrasferit, jiġifieri fejn il-benefiċjarju tal-għajjnuna seta' jillikwida l-proprjetà mingħajr il-ħtieġa ta' intervent minn terzi. Qalet li hija ma taqbilx mat-teżi tal-appellant li hija setgħet tbigħ dawn l-ishma lil uliedha, minflok tiddisponi minnhom b'titolu ta' donazzjoni, u dan għaliex uliedha ta' kuljum joħorġu flus minn buthom sabiex hija tkun tista' tgħix, anki għaliex fiż-żmien meta l-appellata kienet għadha tircievi l-għajjnuna soċjali, hija kienet tuża parti sostanzjali minn din l-għajjnuna sabiex tixtri l-mediċina li teħtieġ. Qalet li l-

appellant ma jistax jippretendi li hija tirċievi l-flus mingħand uliedha għall-proprjetà msemmija, meta dawn joħorġu l-flus kuljum sabiex hija tkun tista' tgħix. L-appellata qalet li l-ispejjeż notarili u t-taxxi marbuta mad-dikjarazzjonijiet *causa mortis* li saru, tħallsu minn uliedha. Żiedet tgħid li mkien ma gie ppruvat li hija ddisponiet minn dawn l-ishma sabiex hija tkun tista' tibqa' tgawdi mill-għajnuna soċjali. L-appellata kompliet tgħid li kieku hija ma ttrasferietx il-proprjetà tagħha b'titolu ta' donazzjoni, l-unika triq li kellha biex tiddisponi minn din il-proprjetà kienet l-azzjoni tal-bejgħ b'liċitazzjoni skont id-dispożizzjonijiet tal-artikoli 521 u 522 tal-Kap. 16. Kompliet tgħid li dan kien ser ifisser aktar spejjeż għaliha u snin ta' litigju, u huwa għalhekk li fil-fehma tagħha l-legiżlatur qatt ma ried li ishma mhux sħaħ fi proprjetà jiġu inklużi fit-test tal-mezzi, partikolarment meta dawn isiru f'kuntast ta' kważi dwar servigi.

17. L-appellata qalet ukoll li l-appellant jidher li qed jistrieħ fuq dak li jgħid il-proviso tal-paragrafu 1(b) tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda tal-Att, u jekk wieħed iħares lejn il-ligi, partikolarment lejn id-dispożizzjonijiet li jirregolaw it-test tal-mezzi taħt Taqsima VI tat-Tieni Skeda, id-disponiment tal-assi ergo l-iskwalifika għall-benefiċċji soċjali ma jeżistix. Qalet li dan il-provvediment jinsab biss taħt Taqsima II, Taqsima III, Taqsima IV u Taqsima VII tat-Tieni Skeda tal-Att, u hija t-Taqsima VI li tipprovdi għat-test tal-mezzi sabiex wieħed ikun jista' jibbenefika mill-Għajnuna Soċjali. L-appellata qalet li l-proviso tal-ewwel paragrafu tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda jgħid li meta jsir kalkolu tat-test tal-mezzi għall-finijiet tal-artikolu 30, għandhom jitqiesu kull proprjetà, dħul jew privileġġ skont kif indikat fil-paragrafu 1 tat-Taqsima II ta' din l-Iskeda, u meta jinqabeż il-limitu hemm indikat, il-persuna li tkun qiegħda titlob l-

għajnuna soċjali għandha titqies li ma tkunx intitolata għal dik l-għajnuna. Qalet li l-proviso tas-subinciz 1(a) jittratta l-mod kif għandhom jiġu kkunsidrati l-flejjes għall-finijiet tat-test tal-mezzi, u l-proviso 1(b) tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda jgħid li kull proprjetà jew dħul li għandhom ikunu kkalkolati għall-fini ta' din it-Taqsima, għandhom jinkludu proprjetà jew dħul li xi membru tal-familja jkun direttament jew indirettament ċaħħad lilu nnifsu minnhom sabiex ikollu jedd għal Għajnuna għal Mard jew sabiex ikollu rata aktar vantaġġuza. L-appellata qalet li għalhekk huwa ċar li l-proviso li qiegħed jistrieħ fuqu l-appellant mhux applikabbli fil-kuntest ta' Għajnuna Soċjali, għaliex dan il-proviso jirreferi biss għal ċirkostanzi fejn il-benefiċjarju jċaħħad lilu nnifsu minn assi sabiex jibbenefika minn Għajnuna għal Mard.

18. L-appellata qalet li l-appellant ipprova jagħti l-impressjoni li hija ma kinitx in *bona fede* meta għamlet l-imsemmija donazzjonijiet *ai termini* tal-artikolu 1(b) tat-Taqsima II. L-appellata qalet li dan mhux minnu, u li l-appellant fl-ebda waqt tal-proċeduri quddiem l-Arbitru m'għamel sottomissjoni bħal din. L-appellata qalet li b'żieda ma' dan, l-appellant ittenta jirrileva li d-deċiżjoni tiegħu kienet ibbażata mhux biss għax fil-fehma tiegħu l-appellata kellha assi li jeċċedu l-limitu stabbilit fil-liġi, imma anki għaliex hija naqset li tinforma lid-Direttur Ġenerali appellant bl-ishma li kienet wirtet fl-imsemmija proprjetà immobbli. L-appellata qalet li m'għandux ikun li fi stadju ta' appell l-appellant jimmotiva d-deċiżjoni tiegħu billi jagħti raġunijiet differenti minn dawk li fuqhom ikun ibbaża d-deċiżjoni appellata. L-appellata qalet li jekk l-appellant jingħata raġun, hija ser issofri preġudizzju finanzjarju kbir u inaspettat, u ser tidhol f'faxxa ta' faqar akbar minn dak li diġà għaddejja

minnu, għaliex ser ikollha tirrifondi madwar €37,000 f'benefiċċji li hija ngħatat fuq medda ta' snin. Hija qalet li l-inkwiet u l-istat ta' impossibilità li tidhol fih f'każ li hija jkollha tirrifondi dawn il-flejjes lura, ser ipogġiha fi stat ta' prekarjetà li huwa l-antitesi tal-qafas tal-ligijiet soċjali f'pajjiżna, jgħifieri li jeleva lin-nies mill-faqar u mhux jgħakkishom aktar.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

19. Din il-Qorti ser tgħaddi sabiex tikkonsidra l-aggravji mressqa mill-appellant, flimkien mas-sottomissjonijiet magħmula mill-appellata fir-risposta tagħha, u dan fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet magħmula mill-Arbitru fid-deċiżjoni appellata. Fir-rikors tal-appell tiegħu, id-Direttur appellant qiegħed isostni l-pożizzjoni li huwa ħa tul dawn il-proċeduri, jgħifieri li l-appellata mhux biss m'għadx għandha jedd għall-għajjnuna soċjali għaliex instab li hija kellha assi kapitali li jeċċedu l-limitu stabbilit bil-liġi fil-mument li hija għamlet it-trasferiment tal-ishma tal-proprjetà tagħha favur uliedha, imma anki li hija għandha tirrifondi lura l-ħlasijiet żejda li saru lilha wara li ġew ippubblikati l-imsemmija atti ta' donazzjoni.

20. Fir-rikors tal-appell tiegħu l-appellant spjega li huwa ħassu aggravat bid-deċiżjoni tal-Arbitru, għaliex skont l-appellant, l-Arbitru għamel apprezzament ħażin tal-provi li kellu quddiemu meta dan qal li mkien ma ngābet prova li l-appellata kellha assi kapitali li jeċċedu l-massimu stabbilit fit-test tal-mezzi, kif ukoll għaliex fil-fehma tiegħu l-Arbitru naqas milli japplika l-liġi b'mod korrett, meta dan iddeċieda li ishma indiviżi fi proprjetà urbana m'għandhomx jitqiesu

fil-komputazzjoni tal-assi tal-applikant, u li huma biss proprjetajiet sħaħ li għandhom jiġu kkonsidrati għall-fini ta' din il-komputazzjoni. Il-Qorti kkonsidrat li dan huwa każ fejn id-Direttur Ġenerali appellant informa lill-appellata li kien ser jitwaqqfilha l-benefiċċju tal-għajnuna soċjali li kienet tirċievi, wara li nstab li hija iddisponiet minn ġid ta' valur konsiderevoli favur uliedha, u ftit wara l-appellata giet infurmata wkoll li hija kellha tirrifondi l-għajnuna soċjali li tħallset lilha wara li saru dawk l-atti ta' donazzjoni lil uliedha. Mill-atti jirriżulta li l-appellata llum il-ġurnata qiegħda ssofri minn diversi problemi ta' saħħa, tant hu hekk li hija *bed-ridden*, u tiddependi fuq l-għajnuna li jagħtuha uliedha. L-appellata qalet li hija bdiet tirċievi l-għajnuna soċjali minħabba fl-istat ta' saħħitha, iżda mill-provi jirriżulta li l-appellata kienet ilha tirċievi l-għajnuna soċjali għal diversi snin, u hija qatt ma kienet tħadmet. Jirriżulta wkoll li wara li mietu l-ġenituri tal-appellata, il-proprjetajiet li dawn kellhom intirtu mill-appellata u minn ħuha. Dan tal-aħħar sussegwentement gie nieqes ukoll, u ħalla bħala eredi tiegħu lil ulied l-appellata. In segwitu għat-trasferimenti b'titolu ta' donazzjoni li sar mill-appellata favur uliedha, illum iż-żewġt itfal tal-appellata huma s-sidien ta' diversi proprjetajiet li kellhom in-nanniet tagħhom, ġenituri tal-appellata, filwaqt li kif xehdet l-appellata stess, hija m'għandha xejn f'isimha, lanqas kont bankarju. L-appellata spjegat illi hija ilha għal diversi snin tiddependi fuq l-għajnuna li tirċievi mingħand uliedha, u d-donazzjonijiet li hija għamlet favur tagħhom kienu mezz ta' kif tpattilhom għall-għajnuna lli tawha tul dawn is-snin kollha. Qalet li hija ma setgħetx iżzomm l-ishma fil-proprjetà li wirtet f'isimha għaliex ma kellhiex minn fejn tħallas it-taxxa tas-suċċessjoni u l-ispejjeż notarili relattivi. Qalet ukoll li d-diversi komproprjetarji l-oħra li kellhom ishma indiviżi

mill-istess proprjetà ma riedu jbigħu xejn minnha, u hija ma xtaqitx tinvolvi ruħha fi proċeduri fil-Qorti minħabba l-ispejjeż li dawn jinvolvu, kif ukoll għax proċeduri bħal dawn jieħdu l-ħin. Imma mill-provi li tressqu quddiem l-Arbitru jirriżulta li l-uniċi komproprjetarji li kellhom ishma fil-proprjetajiet inkwistjoni kienu l-appellata u ħuha, li meta gie nieqes ħalla lil ulied l-appellata bħala eredi. Mill-provi jirriżulta wkoll li quddiem l-Arbitru l-appellata xehdet li binha ma xtaq ibigħ xejn mill-proprjetà li messet lilu, u kien għalhekk li hija ddeċidiet li tiddisponi mill-ishma tagħha favur uliedha b'titolu ta' donazzjoni. L-appellata qalet ukoll li hija għamlet dan bħala sinjal ta' rikonoxximent u għax riedet tikkumpensa lil uliedha talli ilhom jipprestawlha servigi għal diversi snin. Il-Qorti mhijiex tiddubita minn dan. Mill-provi rriżulta wkoll li bint l-appellata tirċievi ħlas minn għand il-Gvern, għalkemm ma ngabitx prova dwar kemm huwa dan il-ħlas kemm hu, talli hija *l-full-time carer* ta' ommha. Il-Qorti, filwaqt li tissimpatizza mal-appellata għas-sitwazzjoni li tinsab fiha illum il-gurnata, ma tistax ma tesprimix it-tħassib tagħha li l-appellata kienet żgwidata ferm dwar il-mod kif kellha tagħmel l-aħjar użu mill-gid li mess lilha wara li ġew nieqsa l-ġenituri tagħha. Dan għaliex jekk kif qiegħda tgħid l-appellata, hija ddisponiet minn gidha b'dan il-mod, għaliex hija ma setgħetx tħallas it-taxxa *causa mortis* u l-ispejjeż notarili relattivi, ma kien hemm assolutament xejn x'izommha milli tbigħ xi parti mill-proprjetà li hija wirtet, sabiex ikollha l-likwidità meħtieġa ħalli tkun tista' tħallas it-taxxi u l-ispejjeż relattivi, li kif irriżulta mill-provi, laħħqu biss ftit mijiet ta' Euro u mhux l-eluf kbar li tat x'tifhem l-appellata f'dawn il-proċeduri. Il-mod kif l-appellata ddisponiet mill-proprjetà li kellha, fl-istess waqt li fetħet dawn il-proċeduri għaliex ħassitha aggravata bid-deċizzjoni tad-Direttur Ġenerali appellat li jwaqqfilha l-għajnuna

soċjali li hija kienet tirċievi, juri nuqqas kbir ta' għaġal min-naħa tagħha. Il-Qorti, filwaqt li tifhem l-aspetti umani ta' dan il-każ, ma tistax ma tirrimarkax li filwaqt li l-appellata spiċċat m'għandha xejn tagħha, u tiddependi għalkollox fuq l-għajnuna ta' uliedha, min-naħa tagħhom uliedha illum huma sidien ta' diversi proprjetajiet immobbli ta' valur konsiderevoli. Dan filwaqt li bint l-appellata titħallas mill-Gvern talli ddu b'ommha fuq bażi *full-time*.

21. L-appellant jgħid li huwa jhoss ruħu aggravat bid-deċiżjoni appellata għaliex fil-fehma tiegħu l-Arbitru naqas milli jikkonsidra li gie ampjament ippruvat li fil-mument li l-appellata għamlet id-donazzjonijiet favur uliedha, din kellha assi kapitali li jeċċedu l-erbatax-il elf Euro (€14,000). L-appellata laqgħet għal dan billi qalet li tali prova kellha tingieb fil-proċeduri quddiem l-Arbitru, u mhux titqanqal quddiem din il-Qorti ta' Revizjoni. Imma l-Qorti, wara li fliet l-atti fl-intier tagħhom, ikkonsidrat li l-Arbitru ġew prodotti quddiemu diversi kuntratti, dikjarazzjonijiet *causa mortis* u l-kuntratti ta' donazzjoni li l-appellata għamlet favur uliedha, minn fejn jirriżulta ċar li l-appellata ttrasferiet favur uliedha b'kemm jiswew mija u tnejn u tletin elf u mitt Euro (€132,100) fi proprjetà. Jirriżulta għalhekk li b'mod errat għall-aħħar, l-Arbitru naqas milli jikkonsidra li l-valur tal-assi kapitali tal-appellata f'Novembru tal-2015, meta saru dawn id-donazzjonijiet, kien jeċċedi l-massimu stabbilit bit-test tal-mezzi li jipprovdi għalih il-Kap. 318. Huwa in vista ta' dawn il-konsiderazzjonijiet li din il-Qorti tqis li l-ewwel aggravju tal-appellant huwa ġustifikat, u tilqgħu.

22. L-appellant qal li h'assu aggravat ukoll għaliex fil-fehma tiegħu l-Arbitru naqas milli japplika l-liġi b'mod korrett, wara li dan ikkonkluda li hija proprjetà

urbana intiera li għandha tiġi kkunsidrata għall-fini tal-komputazzjoni tat-test tal-mezzi, u mhux ishma indiviżi fi proprjetà. Filwaqt li tirrileva li dan mhuwiex każ ta' proprjetà spezzettata f'diversi ishma, imma każ ta' proprjetà li qabel ma saru d-donazzjonijiet mill-appellata, kienet miżmuma bejn żewġ komproprjetarji, jiġifieri l-appellata u huha, il-Qorti tqis li t-test tal-liġi mkien ma jipprovdli li ishma indiviżi fi proprjetà m'għandhomx jiġu kkonsidrati għall-fini tal-komputazzjoni tal-assi kapitali tal-applikant għall-għajnuna soċjali. Il-Qorti hija tal-fehma li t-test tal-liġi mkien ma jindika li ishma indiviżi fi proprjetà m'għandhomx jiġu kkonsidrati għall-fini tal-komputazzjoni tal-assi kapitali tal-applikant għall-għajnuna soċjali. Fil-fatt it-Taqsima VI tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318 tgħid illi fil-kalkolu tal-mezzi għall-finijiet tal-għajnuna soċjali, għandhom jitqiesu "kull proprjetà, dħul jew privileġġ" kif ukoll "il-valur ta' kull proprjetà, inkluż il-proprjetà mqiegħda fi *trust* u li hija jew tista' tkun investita jew użata bi qligħ". Fil-fehma ta' din il-Qorti, il-kliem tal-liġi ma jistax ikun ċar aktar minn hekk. Kull proprjetà li għandha valur, hu kemm hu, u li għandha l-potenzjal li tirrendi xi forma ta' qligħ, bħalma hija l-kera jew ir-rikavat mill-bejgħ, għandha tiġi kkunsidrata għall-fini ta' din il-komputazzjoni. Il-liġi tgħid li wara li jiġi stabbilit li l-valur ta' dan il-kapital, jeċċedi l-erbatax-il elf Euro, il-persuna m'għandhiex titqies li tkun għadha eliġibbli għall-għajnuna. Huwa proprju dan l-eżercizzju li sar mill-appellant, li wassal għall-konklużjoni li l-appellata, fil-mument li ttrasferiet b'titolu ta' donazzjoni l-ishma tagħha f'diversi proprjetajiet, hija kellha assi li jeċċedu l-limitu tal-kapital stabbilit mil-liġi. Fil-fehma ta' din il-Qorti, l-Arbitru kien żbaljat ukoll f'din il-parti tal-konklużjoni tiegħu, u għalhekk tqis li t-tieni aggravju tal-appellant huwa ġustifikat, u tilqgħu.

23. Din il-Qorti sejra wkoll tindirizza s-sottomissjoni tal-appellata rigward l-applikabilità tal-proviso 1(b) tat-Taqsima II tat-Tieni Skeda, li jgħid li għandu jkun hemm skwalifika mill-intitolament għall-benefiċċji soċjali f'każ li jinstab li persuna tkun direttament jew indirettament ċaħħdet lilha nnifisha minn xi proprjetà jew dħul sabiex ikollha jedd għal xi benefiċċji. Il-Qorti tqis li dan il-proviso tal-liġi mhuwiex applikabbli għaċ-ċirkostanzi odjerni, u lanqas ma kien hemm il-ħtieġa li ssir indaġni mill-appellant dwar jekk l-appellata kisritx xi obbligu ta' fiduċja li kellha miegħu. Dan għaliex mill-provi rrizulta bl-aktar mod ċar li fil-mument li l-appellata ttrasferiet ishma fi proprjetajiet tagħha favur uliedha, hija kellha assi li jeċċedu l-massimu stabbilit fil-liġi, u dak il-fattur waħdu kien biżżejjed biex jiskwalifikaha mill-intitolament. Huwa għal dawn il-konsiderazzjonijiet kollha li din il-Qorti qiegħda tilqa' l-aggravji sollevati mill-appellant. Però in vista tal-fatt li l-appellant spjega li huwa qiegħed iqis li l-appellata ma baqgħetx intitolata għall-għajjnuna soċjali fil-ġurnata li hija dehret fuq il-kuntratti ta' donazzjoni, il-Qorti qiegħda tiddeċiedi li l-appellata għandha tirrifondi lura l-għajjnuna soċjali li tħallset lilha bejn l-20 ta' Novembru, 2015 u t-28 ta' Ġunju, 2019, u mhux bejn il-25 ta' Frar, 2012 u t-28 ta' Ġunju, 2019.

Decide

Għar-raġunijiet premissi, din il-Qorti qiegħda tiddeċiedi dan l-appell billi filwaqt li tilqa' l-aggravji sollevati mill-appellant, qiegħda tirrevoka u tannulla d-deċiżjoni tal-Arbitru tat-22 ta' Settembru, 2020, imma qiegħda tikkonferma d-deċiżjoni tad-Direttur Ġenerali appellant tat-8 ta' Lulju, 2019

limitatament fis-sens li l-appellata għandha tirrifondi lura lill-appellant biss l-ammont ta' flus li l-appellata irċeviet f'Għajnuna Soċjali matul il-perijodu bejn l-20 ta' Novembru, 2015 u t-28 ta' Ġunju, 2019.

L-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri jibqgħu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Registratur**